

Людмила СОЛОВЕЙ

канд. пед. наук, доцент,

доцент кафедри англійської мови та комунікації,

Київський університет імені Бориса Грінченка,

м. Київ

ПРОГРЕСИВНИЙ РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ У ШВЕЦІЇ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Національна система освіти України впевнено прямує шляхом модернізації, реформування та інтеграції у світовий освітній простір. Головними ознаками цього процесу є демократизація, гуманізація, гуманітаризація, інтернаціоналізація, технологізація, безперервність, масовість і висока якість освітніх послуг. Оскільки система освіти у Швеції вважається однією з найкращих у світі, вивчення її досвіду може стати корисним для української освіти. Саме завдяки високому рівню освіти і науки та успішній економічній політиці уряду, Швеція демонструє високі темпи зростання промислових галузей і високий рівень життя своїх громадян. З огляду на зазначене, метою публікації є висвітлення прогресивного розвитку вищої освіти у Швеції та виокремлення тих позитивних ідей її досвіду, що можуть бути імplementовані в систему освіти України.

Шведські університети успішно готують фахівців для різних сфер економіки: деревообробної, металургійної, гірничодобувної, лісової промисловості, багатогалузевого машинобудування (електротехнічного, електронного, турбіно-верстатно-, судно-, автомобіле-будування), банківської сфери, целюлозно-паперової, хімічної, текстильної, взуттєвої, та сфери сервісу. Крім того, Швеція є однією із провідних країн світу у сфері охорони навколишнього середовища та у поводженні з відходами. У країні функціонують десятки сміттєпереробних заводів, що використовують технологію «енергія-зі-сміття» [1].

У Швеції нараховується 14 державних університетів, в яких навчається більше 300 тисяч студентів [3, с.139]. Університети пропонують широкий вибір курсів та освітніх програм з різних дисциплін, причому у цьому переліку 600 програм пропонують навчання англійською мовою. З метою залучення іноземних студентів ЗВО Швеції пропонують відвідувати безкоштовні курси шведської мови.

Освітні програми розробляються у відповідності до потреб ринку праці. Разом з тим, усі освітні програми орієнтовані також і на потреби студентів. Їхню думку враховують в процесі вибору контенту навчальної дисципліни, визначення обов'язковості та вибірковості навчальних дисциплін. Належна оцінка ініціативності, застосування студентами критичного мислення і креативності, висловлювання власних думок і розробка цікавих ідей сприяють зростанню відвідуваності занять студентами, підвищенню їхньої пізнавальної активності та мотивації до навчання. Робота у групах під час лекції, на семінарах дає можливість студентам висловити свої думки, застосувати свої таланти, проявити творчість та ініціативу. Високий рівень володіння цифровими засобами оптимізують освітній процес і сприяють ширшому розкриттю потенціалу кожного учасника освітнього процесу.

Як правило, семестр в університеті складається з коротких навчальних курсів, кожен з яких студент вивчає протягом декількох тижнів. Отже, студент має можливість зосередитися на предметі, який він обрав для вивчення. Два рази на тиждень студент відвідує лекції та семінари. Велика увага приділяється самостійній роботі студента і його науково-дослідницькій діяльності, а саме вивченню рекомендованої літератури та виконанню письмових робіт, написанню есе. По закінченню кожного курсу студент складає екзамен.

Особливістю вищої освіти в Швеції є те, що студенти мають право записуватися на курси, вчитися і набирати кредити не тільки в одному університеті, але і в будь-якому іншому в межах Швеції і навіть в деяких зарубіжних ЗВО. Для цього студенту потрібно відкрити сайт єдиного

освітнього порталу studera.nu і оформити заявку на навчання на обраному ним курсі [4, с.126].

В університетах Швеції стосунки між викладачами і студентами будуються на принципах демократичності та довіри. У цьому контексті прикметною рисою університетської освіти є систематичні проведення опитувань студентів (анкети, фокус-групи, інтерв'ю та ін.) щодо компетентності, толерантності, педагогічної майстерності їхніх викладачів. Студенти, більшість з яких одночасно навчаються і працюють, мають можливість обирати і навчатися в тій чи іншій групі, зручній за часом проведення занять або переходити в іншу групу. Разом з тим, попри таку вільність, невідвідування навчальних занять вважається доволі серйозним порушенням. Через пропуск 4-х занять студент втрачає можливість скласти залік чи екзамен без повторного курсу вивчення навчальної дисципліни.

Безперечно, великим досягненням університетів є програми, які забезпечують співпрацю освітнього закладу з науковими установами та промисловими підприємствами. З цією метою при університетах створюються дослідницькі центри вищих досягнень, технологічні та індустріальні парки. Завдяки співпраці шведських університетів з науково-дослідними закладами, студенти мають можливість брати участь у різних проєктах за фінансової підтримки уряду чи бізнесу, стипендіальних фондів, таких як: Фонд стратегічних досліджень, Фонд розвитку ноу-хау і компетенцій, Фонд міжнародної співпраці вищої освіти і наукових досліджень та ін. [2]. Навчаючись за таким програмами, студенти отримують значну перевагу при виході на ринок праці і відразу по завершенню навчання в університеті стають конкурентоспроможними на ринку праці.

Отже, позитивними ідеями, що потребують детальнішого вивчення і критичного осмислення для використання їх в реформуванні вищої освіти в Україні, можуть стати: активне залучення студентства до організації освітнього процесу та його навчально-методичного забезпечення, орієнтація системи вищої освіти на ринок праці, тісна співпраця університетів з науково-

дослідними закладами, інтенсифікація наукових досліджень в самих університетах та залучення до участі в ній більшої кількості студентів.

Список використаних джерел:

1. Економіка та бізнес-клімат Швеції: сайт Посольства України в Королівстві Швеція. 2022. URL: <https://cutt.ly/FFSWZEd> (дата звернення: 12.04.2022).
2. Нежива О. Освітня модель у Швеції: демократичні засади та особистісна орієнтація. *Освітологічний дискурс*. 2019. №1-2 (24-25). С. 229–241. DOI: <http://doi.org/10.28925/2312-5829.2019.1-2.229241>
3. Салютіна І. О. Швеція (Королівство Швеція). Реформування і модернізація освітніх систем країн світу XXI століття: монографія. 2019. С. 138–149. URL: <https://cutt.ly/PFSEG81> (дата звернення: 12.04.2022).
4. Шмотіна О. В. Шведська модель освіти. *Науковий вісник МДУ імені В.О. Сухомлинського*. Випуск 1. 33. Педагогічні науки. 2020. С. 124–127. URL: https://dut.edu.ua/uploads/p_307_58746569.pdf (дата звернення: 12.04.2022).